

Handleiding begrafenis met schutterseer.

Het overlijden van een lid van de schutterij is een ingrijpende gebeurtenis. Niet alleen voor de nabestaanden, maar zeker ook voor de schutterij en haar leden. Eenieder voor zich wil graag op een gepaste wijze afscheid nemen. Met deze handreiking hoopt schuttersbond Sint Gerardus een bijdrage te kunnen leveren aan de wijze waarop (aangesloten) schutterijen afscheid nemen tijdens een begrafenis (of crematie) van een lid van de schutterij.

Noot:

Onder begrafenis of crematie met schutterseer wordt een uitvaartplechtigheid verstaan waarbij de schutterij waarvan de overledene lid was, volledig geüniformeerd aanwezig is en de rouwstoet (zo mogelijk/wenselijk) begeleidt. Daarnaast zijn ook andere schutterijen (van de schuttersbond) in uniform vertegenwoordigd door een delegatie.

Onder begrafenis of crematie met beperkte schutterseer wordt een uitvaartplechtigheid verstaan waarbij (een delegatie van) de schutterij waarvan de overledene lid was, volledig geüniformeerd aanwezig is en (zo mogelijk/wenselijk) de rouwstoet begeleidt. De overige schutterijen van de schuttersbond zijn van het overlijden en de uitvaart op de hoogte gesteld, maar worden niet uitgenodigd om in uniform deel te nemen aan de uitvaartplechtigheid.

In het huishoudelijk reglement van de schutterij kunnen bepalingen zijn opgenomen, afwijkend van bovenstaande. Uiteraard overrulen bepalingen in statuten en huishoudelijk reglement van een schutterij al de in deze handreiking gestelde handelwijzen.

Vooraf:

Als, bij een overlijden van een lid van de schutterij, het bestuur van de schutterij daarvan in kennis wordt gesteld is het wenselijk om zo snel mogelijk contact op te nemen met de familie (bij voorkeur door voorzitter en secretaris) en maak afspraken over begrafenis of crematie: met of zonder (beperkte) schutterseer en (indien met schutterseer) op welke wijze (denk aan attributen op lijk-kist (kepie, sabel, ...), schutters langs de baar/dodenwacht, vaandel bij kist, ophalen aan huis, bezoek aan kerkhof/crematorium, beperkingen, rouwbedekkingen/-doeken, etc.). Neem (in overleg met familie) contact op met de parochiegeestelijke en/of begrafenisonderneming. Maak afspraken over de plaats in kerk of crematorium (bv. gereserveerde plaatsen, plaats vaandel en dodenwacht). Betrek de commandant bij de besprekingen of informeer deze tijdig en volledig over gemaakte afspraken. De secretaris van de eigen vereniging stelt de zusterverenigingen zelf (niet via de bondssecretaris) tijdig op de hoogte van het overlijden en de voornemens (wel/geen (beperkte) schutterseer). Als ook dag/tijdstip van de begrafenis/crematie met schutterseer duidelijk is, stel dan ook meteen de zusterverenigingen hiervan op de hoogte. Een actuele ledenlijst van de aangesloten verenigingen kan de secretaris terugvinden op de website van de schuttersbond. (www.schuttersbond.nl) Een beknopt draaiboekje met tijdstippen, het waar en hoe (van verzamelen tot afscheid en evt. koffie/broodje na afloop), enz. is daarbij onontbeerlijk.

Dag van begrafenis:

Afgevaardigde schutters verzamelen (evenals de schutterij zelf) op een afgesproken plaats (bv. schutterslokaal), uiterlijk 45 minuten voor aanvang van de begrafenis. Biedt de schutters een kop koffie/thee aan. Het is handig op het condoleanceregister ter plekke te laten tekenen (in overleg met begrafenisonderneming). Veelal draagt de schutterij rouw (denk daarbij aan zwart rouwlint aan vaandel en trom, zwarte tule bedekking van koningszilver e.d.).

De commandant geeft voor het vertrek naar de kerk nog een korte uitleg over de gang van zaken en laat alle schutters zich opstellen in een rouwstoet voor het afhalen van de overledenen of voor vertrek naar de kerk. Drumband schutterij voorop, gevolgd door marketentsters en (verenigings -) vaandel, konings-/keizerspaar en officieren. Daarachter sluiten de afgevaardigden van de zusterverenigingen aan. De rouwstoet wordt gesloten door de geweerdragers van de eigen vereniging. Afhankelijk van route en afstand zal de commandant de rouwstoet in beweging zetten in "gewone pas" of "langzame pas".

Als de overledenen (aan huis) wordt opgehaald vormt de rouwstoet (zo mogelijk) voor de kerk een erehaag.

In de kerk neemt de vaandeldrager met het vaandel bij voorkeur plaats achter de lijk-kist. De dodenwacht flankeert de kist (front altaar). Spreek met de parochiegeestelijke af (zie boven) waar vaandel/dodenwacht plaats neemt tijdens de offergave/afhalen van bidprentje, communie en bewieroking na de dienst.

Schutterij en afgevaardigden nemen op aanwijzing van de commandant plaats op de (gereserveerde of afgesproken) plaatsen. Nadat de schutters hun plaats hebben ingenomen nemen deze hun hoofdbedekking af (dat geldt uiteraard niet voor vaandeldrager en dodenwacht). Tijdens de consecratie is het gebruikelijk om de koningsgroet te brengen door vaandel en dodenwacht.

Na afloop van de dienst verlaat de drumband zo geruisloos mogelijk de kerk en stelt zich buiten op. De overige schutters stellen zich op (na zegening en bewieroking van de overledene), op aanwijzing van de commandant.

De rouwstoet met schutters loopt voorop (langzame pas), richting kerkhof, gevolgd door de kist met overledene (meestal in een rouwwagen).

Op de begraafplaats aangekomen stellen de schutters zich op, op aanwijzingen van de commandant. Zo mogelijk maakt men een erehaag voor overledene en familie alvorens men, op aanwijzingen van de commandant, een opstelling maakt nabij de plaats waar afscheid genomen gaat worden. De commandant kiest voor een opstelling waarbij hij de familie van de overledene respecteert en alle ruimte laat.

Nadat de parochiegeestelijk zijn gebeden heeft uitgesproken en het kerkhof verlaat, volgt de last post (op commando "presenteert geweer").

Afhankelijk van de familiewensen (meestal neemt de familie als laatste afscheid) nemen de schutters afscheid met militaire groet (of buiging door niet geüniformeerden): koningspaar als eerste (koningin legt bloemen op kist), gevolgd door overige schutters (in groepjes van 3-4 personen).

Na het verlaten van de begraafplaats stellen de schutters zich op in de oorspronkelijke formatie, rouwdoeken worden verwijderd en marcheren de schutters in marstempo en met muziek naar de afgesproken locatie. De commandant of voorzitter dankt alle aanwezigen voor de wijze waarop de schutters afscheid hebben genomen van de overledene. Na het inrukken biedt de schutterij de schutters en afgevaardigden van zusterverenigingen een eenvoudige koffietafel aan (koffie, thee, broodje).

Afscheid bij crematie:

Als crematie na afloop van de eucharistieviering plaatsvindt nemen de schutters in de kerk afscheid zoals hierboven vermeldt. Alternatieve optie is een afscheid buiten de kerk met een erehaag.

Vindt er alleen een crematieplechtigheid plaats verzamelen de schutters zich bij het crematorium en nemen op aanwijzingen van commandant plaats in het crematorium. Bovengenoemde handreiking kan gebruikt worden bij het samenstellen van een draaiboek bij crematie. Ook het nemen van afscheid kan geschieden zoals hierboven beschreven. Houd rekening met de beperkte ruimte in het crematorium (optie: één trom, één klaroen (last post), géén wapens)